

SANANIM a jeho milníky na cestě české adiktologie 1991-2021

**Martina Richterová Těmínová
Kamil Kalina
Vojtěch Kozlík
& další**

| sananim.cz

| drogovaporadna.cz

| koncimshulenim.cz

| koncimshranim.cz

| drogy.net

VZNIK SANANIMU

SANANIM je dítětem Listopadu 1989 a tvořivého úsilí v bouřlivých 90. letech ...

... které jej nepřešlo dodnes, ať byly doby příznivé, nebo takové či onaké, případně jen onaké.

SANANIM byl založený jako občanské sdružení v r. 1990 podle federálního zákona o sdružování občanů jako jedna z prvních nestátních organizací –

v témž roce vznikly další organizace, jeho souputníci: DROP-IN, FOKUS, Podané Ruce, FILIA atd. –

**ale SANANIM je SANANIM,
PROTOŽE ...**

NEJDE JEN O DROGY, ALE O LIDSKOU EXISTENCI

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ SANANIMU, 1990

Nechceme lhostejně míjet ty, kteří ztratili víru v sebe, druhé, lidskou existenci.

Ty, kteří na své cestě životem hledali útočiště u drogy a poznali i její odvrácenou tvář, která se objevuje s neúprosnou logikou - tvář utrpení, bolesti, samoty, nesvobody, smrti.

Chceme podat pomocnou ruku všem, kteří na to čekají, kteří volají své SOS.

A varovat ty, pro které je droga symbolem magického neznáma, romantické vzpoury, únikem z nepřátelské skutečnosti.

PRVNÍ SLONI BYLI V SANANIMU

Říkávalo se za komunismu: PRVNÍ SLONI BYLI V RUSKU

Ale také, v 80.letech, kvůli hnutí Solidarity v Polsku: POLSKA BYLA PIERWSZA.

SANANIM nebyl úplně ve všem první.

Např. první nízkoprahové kontaktní centrum založil DROP-IN; chvála mu.

Ale SANANIM byl první v lecčems, například:

- **vytvořil funkční modely služeb a programů, které inspirovaly další organizace;**
- **položil základy standardů dobré praxe;**
- **vytvořil systém odborné péče o různorodou adiktologickou klientelu;**
- **překonal bez větších problémů nezbytnou cestu od „spolku přátel“ k profesionalizaci –**
- **a neztratil přitom živé propojení lidí, kteří v něm a pro něj pracují;**
- **založil odbornou kulturu nestátní organizace; atd.**

Díky tomu se stal respektovaným a vlivným aktérem národních politik a vývoje oboru adiktologie.

ZABÝVEJME SE NYNÍ MILNÍKY SANANIMU.

SANANIM V „DEVADESÁTKÁCH“ = DO R. 2000

**1991: První terapeutická komunita pro drogově závislé v ČR
v Němčicích u Volyně**

1993: Kontaktní centrum (nebylo první)

1994: Terénní program (první samostatný)

**1995: SANANIM se podílí na vzniku Asociace nestátních
organizací a na adopci tzv. Minimálních standardů**

1996: Denní stacionář pro závislé (první a ojedinělý ...)

1996: Doléčovací centrum s chráněným bydlením (první ...)

1998: Terapeutická komunita Karlov – mladiství

KOMUNITA NĚMČICE

TKN spojila zkušenosti z psychoterapeutických TK před rokem 1998, z výcvikového systému SUR a ze zahraničních poznatků.

Tzv. Němčický model později přejímala většina dalších adiktologických TK.

KONTAKTNÍ CENTRUM

NABÍZÍ: Harm Reduction,
testování, poradenství,
zdravotnický a psychiatrický
servis atd.

**Stěhovalo se z Holešovic jinam do
Holešovic a posléze na Smíchov
na Skalku, kde přežilo období
tvrdé šikany z okolí.**

**Snímky jsou ze Skalky, pan
premiér tam byl na návštěvě, ne
jako klient.**

TERÉNNÍ SLUŽBY

NABÍZEJÍ: Harm Reduction, testování, poradenství, základní zdravotní servis, mobilní služby (SANITKA), ale také edukaci (časopis Dekontaminace); organizují Letní školy HR.

Obě nízkoprahové služby SANANIM (KC i TP) se nesoustřeďují pouze na technologii HR.

Rozumí příběhu klienta a hledají možnosti poradenských a terapeutických přístupů.

DENNÍ STACIONÁŘ

AMBULANTNÍ PSYCHOTERAPEUTICKÉ CENTRUM

NABÍZÍ: strukturovaný denní program na principech terapeutické komunity, motivační program, individuální terapii, poradenství pro matky s dětmi atd.

Následovníků je bohužel poskrovnu. Denní programy pro závislé byste spočítali na prstech ruky nešikovného tesaře.

VELKÁ ŠKODA!!!

DOLÉČOVACÍ CENTRUM

NABÍZÍ: strukturovaný doléčovací program, následné tzv. růstové skupiny, individuální terapii, chráněné bydlení pro sólo klienty a pro matky s dětmi.

NÁVAZNOSTI: Pracovní a socializační agentura, podporovaná pracovní místa (CAFÉ THERAPY, keramická dílna).

DOC se spolu s kanceláří **SANANIM** stěhovalo z Nových Vysočan do Nových Butovic na Ovčí Hájek (odtud snímky), kde děti mají velkou zahradu a všichni se tam těšíme na porady.

KOMUNITA KARLOV

Ke skupině mladistvých v domě STAR TREK se po několika letech úprav v r. 2001 připojila skupina matek s dětmi v domě LAURA.

Naším lenním pánem v Karlově je kníže Schwarzenberg, který zasahoval do úprav podle svých dětských vzpomínek a snů.

Úpravy areálu pokračují dodnes. Jako na správném starém sídle v Karlově straši.

TK Karlov je příkladem dobré praxe mj. i v integrované péči o duální poruchy.

SANANIM V „NULTÝCH“ LETECH NOVÉHO STOLETÍ = DO R. 2010

2001: Drogové informační centrum a první služby on-line

2001: SANANIM spolu se Společností pro návykové nemoci zakládá Cenu Jaroslava Skály za publikační přínos v oboru

2003: CADAS – substituční program a psychiatrické služby

2004: Poradna pro rodiče

2004: Doléčovací centrum a kancelář vedení se stěhují na Ovčí Hájek

2004: SANANIM se podílí na vzniku bakalářského studia adiktologie na 1.LF UK

2005: CAFÉ THERAPY

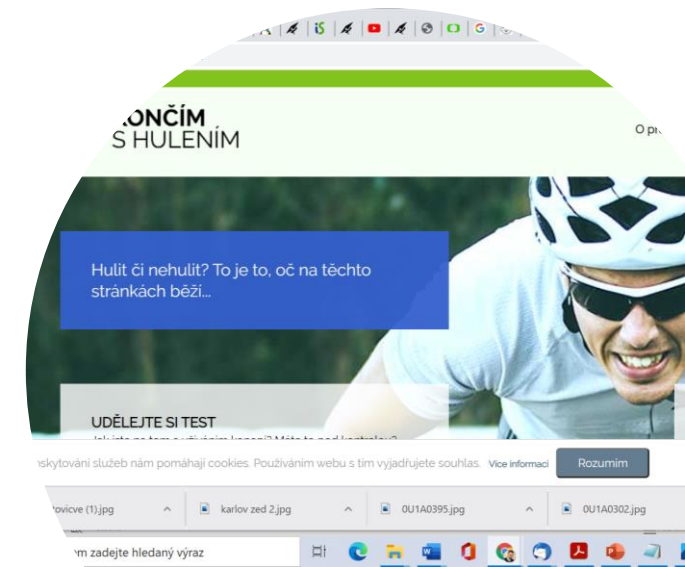
2006: COKUZ – Centrum pro klienty v konfliktu se zákonem

DROGOVÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Od r. 2001 dosud úžasný rozvoj s
přesahem do poradenských,
terapeutických a charitativních aktivit:

- Drogovaporadna.cz
- Koncimshranim.cz a
koncimshulenim.cz
- Drogy.net
- Handy cyklo maraton, Homeles World
Cup, kolo pro život, dračí lodě...

Může za to kolega Josef Šedivý (vpravo
nahore) ☺

CADAS

**CENTRUM AMBULANTNÍ DETOXIFIKACE
A SUBSTITUCE** (původně v budově
Městské polikliniky Praha ve Spálené
ul.) se stalo základnou Zdravotnického
zařízení SANANIM a centrem
psychiatrických služeb.

**Jako substitute se dnes předepisuje
hlavně buprenorfin naloxon
(Suboxone ©).**

Metadon ne.

* CADAS

2003

Centrum ambulantní
detoxifikace a substituce vzniklo
jako reakce na nedostupnost
substituční léčby v Praze.
Předepisuje se Subutex, poskytuje
komplexní substituční léčbu
a psychiatrickou péči.

CAFÉ THERAPY

Tak jsme si založili hospodu, abychom se měli kde setkávat a/nebo chodit na jídlo, pořádat naše i jiné akce, výstavy, přednášky apod., a v neposlední řadě, aby naši klienti po léčbě měli kde pracovat.

Přijďte taky!

PRODUCT PLACEMENT:

<https://cafe-therapy.cz/>

Café Therapy

2005

Založení sociální firmy SANANIM
Charity Services, s.r.o., a otevření
sociální firmy Café Therapy.

CENTRUM PRO OSOBY V KONFLIKTU SE ZÁKONEM

**Mladý, pružný a kvalifikovaný team
dojíždí do věznic, udržuje dálkový
kontakt s vězni a stará se o ně po
jejich propuštění v rámci
postpenitenciární péče.**

Standardní jsou i psychiatrické služby.

**Jako všude v adiktologii, častá
frustrace se vyvažuje s profesionální
kompetencí a s nadějí.**

SANANIM V DESÁTÝCH LETECH 21. STOLETÍ

= DO R. 2020

Stabilizujeme dosavadní služby, upevňujeme odbornost, učíme se a učíme, transformujeme organizaci, a pořád máme něco nového: nové programy, nové prostory i nová dobrodružství.

2013: internetový program KONČÍM S HULENÍM pro uživatele THC

2014: První terapeutická komunita se stěhuje z Němčic do Heřmaně u Písku

2014: SANANIM se transformuje z občanského sdružení na zapsaný ústav podle Občanského zákoníku

2015: Centrum komplexní péče o dítě a rodinu: specializovaný team, který zajišťuje péči průřezově ve všech zařízeních SANANIM (denní stacionář, TK Karlov, doléčovací centrum atd.)

2015: Adiktologická klinika v Žitné

2016: Gambling ambulance

STĚHOVÁNÍ TK NĚMČICE: z podhůří Šumavy do záplavové oblasti řeky Blanice

ADIKTOLOGICKÁ KLINIKA ŽITNÁ 51

Dostali jsme od magistrátu hl. m. Prahy část domu v centru města. Dům jsme postupně upravovali a přesunuli do něj všechny ambulantní služby.
Dalo nám to možnost rozšířit kapacity a zavádět nové programy.

2015

Klinika v Žitné

Skvělý nový prostor pro ambulantní služby, částečně se přesouvá CADAS a Poradna pro rodiče, rozšiřují svoje kapacity.

ADIKTOLOGICKÁ KLINIKA

**Základna specializovaných zdravotnických
(psychiatrických a adiktologických) služeb
SANANIM**

- **Adiktologická ambulance**
- **CADAS – psychiatrie + substituční program**
- **COKUZ – Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem**
- **Poradna pro rodiče**
- **Pracovní a sociální agentura**
- **Gambling ambulance**
- **Case management**

SANANIM VE DVACÁTÝCH LETECH 21. STOLETÍ = 2021+

ŽE BY UŽ NIC NOVÉHO?

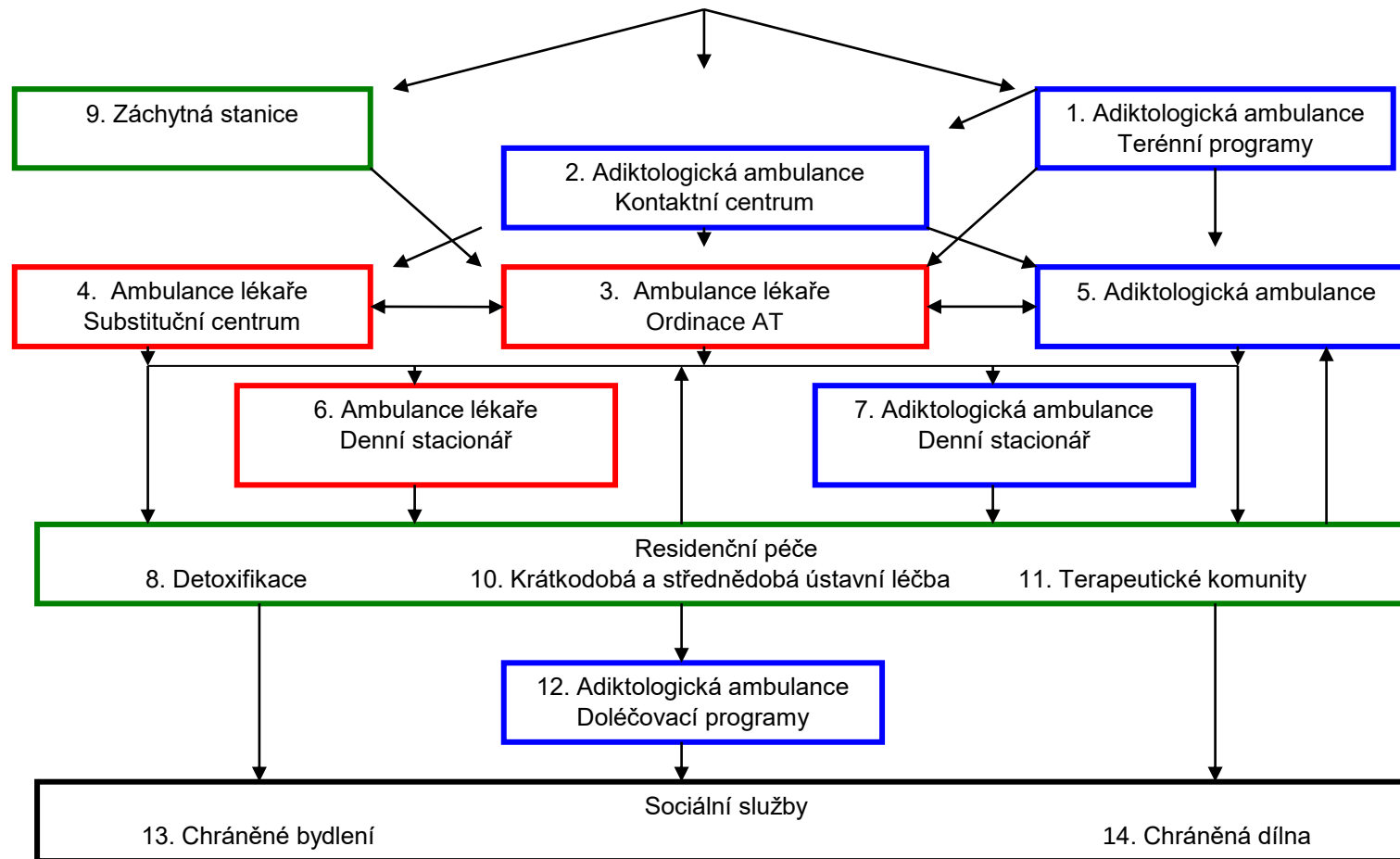
2020-2021: adiktologické a psychiatrické služby v tzv. kovidáriích

2021: rozšířená adiktologicko-psychiatrická ambulance (modelové služby v rámci psychiatrické reformy

... a určitě si ještě něco vymyslíme, aby nás to bavilo a lidem prospívalo ...

SANANIM – SYSTÉM SLUŽEB A CESTA KLIENTA

ODBORNÁ KULTURA 1

VZDĚLÁVÁNÍ: SANANIM VZDĚLANÝ A SANANIM VZDĚLÁVAJÍCÍ

Vysokoškolské vzdělání a psychoterapeutický výcvik tvoří významnou přidanou hodnotu naší každodenní praxe.

K různým formám vnitřního vzdělávání patří např. klinické dny, semináře s přizvanými odborníky, vzdělávání pro terapeutické komunity, kasuistické semináře atd.

Brzy se SANANIM přesvědčil, že je výhodné spojit vzdělávání vlastních pracovníků se vzdělávacími potřebami jiných organizací.

- **dlouhodobé mezioborové kursy o drogových závislostech**
- **kurzy pro specializaci adiktologů**
- **každoroční odborné konference**
- **letní školy *harm reduction***
- **výuka ve studijních programech adiktologie na 1. LF UK, atd.**

ODBORNÁ KULTURA 2

SUPERVIZE

SANANIM byl koncem 90.let protagonistou rozvíjející se supervizní kultury v adiktologických službách.

Přesvědčení, že existence vnější supervize není jen jedním z výhodných markerů kvality navenek, ale nezbytnou součástí odborné práce.

Psychoterapeuti SANANIM dokázali nahlédnout rizika, které přináší práce s lidskými příběhy, jako je zejména uvíznutí v přenosech a protipřenosech, zneužití moci, nadměrná očekávání, „burn out syndrom“ a jiné problémy, které vedou k poškození klienta.

Praxe bez supervize byla pokládána za neprofesionální a nedůvěryhodnou.

Rovněž v tomto ohledu si SANANIM získal postavení odborného vzoru pro další nestátní organizace.

Erudovaní pracovníci SANANIM často také působili jako supervizoři v jiných organizacích.

ODBORNÁ KULTURA 3

TEAMOVÁ PRÁCE

„Team je hodnota“ – tato teze patří a vždy patřila k našim „jádrovým přesvědčením“.

Team poskytuje zázemí pro setkávání se „spodními proudy lidské mysli“, jemuž jsme trvale vystaveni.

Učící, podpůrné a korigující kapacity teamů jednotlivých zařízení jsou nepostradatelné pro práci s klienty, pro odborný i osobní růst členů teamů, a v neposlední řadě pro stabilní a zároveň pružné a otevřené prostředí.

Intervize a peer-supervize, která probíhá na poradách teamu i mimo ně, může vyřešit nebo aspoň propracovat problémy, s jejichž syrovým stavem se jinde čeká až na vnějšího supervizora.

Systematicky si povídat o pacientech/klientech není ztráta času.

ODBORNÁ KULTURA 4

ETIKA A HODNOTY

Etická citlivost a hodnotové zakotvení je jedním z důvodů, proč odborná kultura SANANIM je skutečnou kulturou, nikoliv jen pragmatickou profesionalitou.

Není to „někde tam“ a „někdy později“, ale vždy „tady a teď“ v naší pracovní i lidské každodennosti.

Tak činíme, to učíme, o tom píšeme ... a nejen my.

Není náhodou, že o tom, jak SANANIM zachází s etickými dilematy a hodnotovými problémy vznikla disertační práce na Fakultě humanitních studií UK.

CO JEŠTĚ SANANIM PŘEJAL A PŘEDÁVÁ

• SEDM PLAMENŮ JAROSLAVA SKÁLY

- **Plamen abstinence** – abstinujeme od všeho, co nám škodí, od rezignace, lenosti, nespolupráce; každý z nás si definujeme, co je pro nás škodlivé, a zkusme se toho zříci.
- **Plamen pokory** – hledejme v sobě pokoru jako největšího spojence v boji s naší pýchou, buďme pokorní před tím, co nás povznáší, bojujme s tím, co nás ponižuje.
- **Plamen moudrosti** – učme se, vzdělávejme se, hledejme moudrost, ne jenom chytrost. Přejme si moudrost mocných, buďme si vědomi své moci a používejme ji moudře.
- **Plamen odpovědnosti** – odpovědnost je jedním z nejužších pojítek s našimi klienty. Všichni chceme být svobodní, zacházejme tedy s odpovědností jako s rubem svobody.
- **Plamen životní energie** – je povinností každého z nás hledat a udržovat zdroje vlastní energie. Bděme pečlivě nad prameny své energie, ochraňujme je a nenechme je vyschnout.
- **Plamen důvěry a sebedůvěry** – pouze díky důvěře v sebe můžeme pomoci druhému. Ať je naše spolupráce založena na důvěře v druhého a na základě toho budeme vytvářet bezpečná a smysluplná společenství.
- **Plamen štěstí a lásky** – hodnota nejvyšší, o kterou všichni usilujeme, a celé naše pachtění je k ní nasměřováno.

SEDM PLAMENŮ SANANIMU

- Plamen abstinence
- Plamen pokory
- Plamen moudrosti
- Plamen odpovědnosti
- Plamen životní energie
- Plamen důvěry a sebedůvěry
- Plamen štěstí a lásky

KE ČTENÍ

- ❑ Richterová Těmínová M., Kalina K. (2015). Filosofie, etika a hodnoty v adiktologii. Kapitola 34, in: Kalina, K. a kol., *Klinická adiktologie*. Praha: GRADA.
- ❑ Richterová Těmínová M. a kol. (2020). *SEDM PLAMENŮ SANANIMU*. Praha: SANANIM, z.ú.
- ❑ Kalina, K. (2021). SANANIM jako příběh vytváření odborné kultury. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi*, 4 (2), 55–58.

DĚKUJEME ZA POZORNOST

teminova@sananim.cz

kalina@sananim.cz

kozlik@sananim.cz

a další na

www.sananim.cz

www.sananim.xxx